

1 KORINTIWU

Wotiya kəntiloye Bulusse jama

Isaa gawu bəрни Korintiyero

ruwujəgənədə

Badiduram

Bulus, ti kəngayam Isa Almasiwuye, wotiya adəa jama Isaa gawu bəрни Korintiyero alama saa findi wuri gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeyeno. Jamannjan bəрни Korintiyedə bəрни kura sawurwu ngəwua nangaro, nadən kabila so, adin so jiri jiri mbeji, koro kattuwu kamda so, jamba so, ndaldu so, risuwa so, kənjəna so kada ye mbeji. Bare awo ani jama Isaa gawudəa yakcanniro, Bulus kəladən wotiya adəa tayiro ruwuyeyeno. Karwunjaro duno ce tayiro Almasiwulan hangalnja-a nianja-a tilojo, kəlanja kida Kəmayero ngəlaro casakko yeno.

Akko nashawa curo wotiya adəyen dasaanadə:

Lewa-a Alaa wusedu-a (1.1-9)

Jaawu Bulusse kəla awo fanjənədəyen (1.10-6.20)

Jaawu Bulusse kəla awo tiro ruwujaanədəyen (7.1-16.12)

Gala-a lewa-a daryeye (16.13-24)

Wotiya kəntiloye Bulusse

jama Isaa gawu bəрни

Korintiyero ruwujəgənədə

LEWA-A ALAA WUSEDU-A

¹ Wuma Bulus rawo Alayen kəngayam Isa Almasiwuyero walduro bowowada-a kəraminde Sastanisu-adə

² jama Alaye bərne Korintiyen dasaana, wotte am duwon Isa Almasiwulan tayir ye, mumin yero walduro bowowadadəro, koro am na fin yaye cu Kəmande Isa Almasiwuye Kəmanja ye, kaande yea bowojai samma yero:

³ Ala Bawande-a Kəma Isa Almasiwu-a nayiro ser-a nanlewa-a njado!

⁴ Sawi yaye nayi nangaro Alania wusenəkki, dalilnjudə nayiro Isa Almasiwulan ser njadəna nangaro.

⁵ Jiri fin yaye mana samma-a ilmu samma-alan arsiyi jireye tilan fanduwwa,

⁶ sheda kəla Almasiwuyen dawundon tabbatkaadadə gai,

⁷ ngainin kənjo Ruhu Alaye falma nayia maunjannin fəledu Kəmande Isa Almasiwuye gaggadaaro gurenuwi.

⁸ Ti kəlanju har sa njerorambero duno njade yim Kəmande Isa Almasiwuyen* sariwu ba-woaro walluwi.

⁹ Ala amanma, ti duwon Tadanju Isa Almasiwu Kəmandedə-a rokko naptu nanyaanaye deworo bowonjanadə.

JAAWU BULUSSE KƏLA AWO FANJENADƏYEN

Yaktu jama Isaa gawuye

* **1:8 1.8** yim Kəmande Isa Almasiwuye - Kiyama.

¹⁰ Kəramiya, cu Kəmande Isa Almasiwuyen nayia lowonjakki, nayi sammaye cindo tilojo, bare kattendon yaktu mbejiro waljənni, amma hangalndo tilojo, niando ye tilojo.

¹¹ To, kəramiyani, am fado Ya Kəlowuye wuro dawundon kambiwuaro wulsaana.

¹² Awo wulləkkidə tima wundundo yaye: «Wudə Bulusse,» laaye: «Wudə Afolusse,» laaye: «Wudə Kefasse,»† laaye: «Wudə Almasiwuye,» cəni.

¹³ Almasiwudə yakkada wa? Bulussa wa nayi nangaro kəska karmoyero jajaa? Ra, cu Bulussen wa nayiro kasala ngeddo?

¹⁴ Kərifus-a Gayus-aro gənia, wundundomaro kasala yiddəkkəniro Alaa wusenəkkəna,

¹⁵ bare wunduma kasala nayiro cunilan njaddənaro wuljənni.

¹⁶ Ase, am fado Istifanusse yero kasala yiddəkkəna, amma tayin ngawon am gadero kasala yiddəkkənəa nokkəni.

¹⁷ Almasiwu wua ambo kasala njəddoro gəni, kawuři kəji wulduwuro sunodo, koro mana nanrashiduyen gəni, bare kəska karmoye Almasiwuyedə bowuro waljənni.

Almasiwudə nanrashidu Alaye

¹⁸ Am faccagaidəro kawuři kəska karmoyedə hangalnambu, amma andi njəkkawo fandiyeđero ti kənduwo Alaye,

† **1:12 1.12** *Kefas* - Siman Biturus. Təlam Gəresselan cu Biturussedə Kefas, maananjudə kau. Koro 1Kor 3.22; 9.5; 15.5 mane.

19 kitawulan ruwuwadadē gai: «Nanrashidu rashiduwayedēa baworo dikki, ilmu ilmuwuyedē yea baworo kalangækki.»†

20 To, nda kam rashidudē? Nda goni At-
taurayedē? Nda manama jaman adēyedē?
Ala nanrashidu dunia adēyedēa hangalnamburo
kalakcänni wa?

21 Awoa nanrashidu Alayen am duniaye
nanrashidunjalan tia nojannidē, Ala dälwu
hangalnambu mawoniyedēyen kambërsewua
njëkkaworo ngëlaro kiro.

22 Yaudiya alama cawori, am Gëresse ye nan-
rashidu majai,

23 amma andi Almasiwu kës-karo jaadaa ma-
woniye, yauidiyadëro awo talduye, yauidiya
gënidëro awo hangalnambuye.

24 Amma am Alaye bowojënadē, yauidiya yen
kal, yauidiya gëni yen kal, Almasiwudē kënduwo
Alaye ye, nanrashidu Alaye ye,

25 dalilnjudē awo na Alayen hangalnamburo
caruidē kamba nanrashidun kojëna, koro awo
na Alayen nanlawuro tëmajanadē ye kamba
dunon kojëna nangaro.

26 Këramiya, bowodundo ruiwo: Këla naptu
nan'adamgënayen dawundon rashidu ngëwu
bawo, kënduwoa ye ngëwu bawo, am darajaa ye
ngëwu bawo.

27 Amma Ala rashiduwaawo nanguro cakkoro
awo dunian hangalnambuyedēa kërëjëna, am
dunoaa nanguro cakkoro awo dunian lawudē
yea kërëjëna,

† 1:19 1.19 Ish 29.14

²⁸ koro awowa mennea baworo dioro awo dunian batti ye, waada ye, bawo yedəa kərejəna,

²⁹ bare adamgəna fima fuwu Alayen awulo juwunniro.

³⁰ Tiyeṃan nayidə Isa Almasiwuyero walyew, ti duwon Alayen nanrashidundero waljənədə, nanjire-a nantayir-a merudu-an kundenno.

³¹ Ngainin kitawulan ruwuwadadə gai: «Kam awulo juwuimadə Kəmanden awulo juwo!»†

2

Kəska karmoye Almasiwuye mawodu

¹ Wudə, kəramiya, sa nandoro isəkkənədə, mana nodu-a nanrashidu-alan gəni asər Alaye wulduro kadikko.

² Isa Almasiwu, ti duwon kəskaro jaadadəro kajia, awima gade curondon nokkiwaworo nia ngokkəna.

³ Wudə, duno bawoa-a ridua-a lolodu ngəwua-alan nandoro kadikko,

⁴ koro kawurini-a mawoduni-adəa mana faiduye-a nanrashiduye-an gəni, tabbattuwa Ruhu Alaye-a kənduwoye-alan kidəkko,

⁵ ngainin kambərsendodə nanrashidu kamben gəni, kənduwo Alayen kərga.

Bayin Ruhu Alaye

⁶ Adə yaye curo am kambərsenjan wura-janayen mana nanrashiduye wulliye, amma nanrashidu dunia adəye bi kənduwowu dunia adəye* faccagaidəye gəni,

† 1:31 1.31 Iri 9.24 * 2:6 2.6 kənduwowu dunia adəye - Sedanna diwi diwi duwon am tayia jaanayen duniaa canodidə.

⁷ nanrashidu Alaye asərlan gəraada wulliye, nanrashidu duwon Ala kawu dunia alaktiman darajandero kadarjənədə.

⁸ Kənduwowu dunia adəye wundunjama adəa asujənni, ca asujanaa, Kəma Darajayedəa kəskaro jajaganni.

⁹ Amma kitawulan ruwuwadadə gai: «Awo sim curunni, səmo fanjənni, karwu kambero ngaannidə, awo ania Ala am tia caraanaro dabbarjəgəna.»[†]

¹⁰ Andiro Ala awo ania Ruhunjuyen isanosaa. Awoa Ruhudə awo sammaa noduma, har awowa Alaye nodu jauadəmaa.

¹¹ Wundu gəle awo karwu kamben dəganadəa nojo, ruhu kambe tilan dəganadəro kajia? Ngaima Ruhu Alayero kajia, wunduma awowa Alaye nojiwawo.

¹² Andi ruhu dunia adəye gəni, Ruhu Alaye fandiyena, ngainin kənjo serre Ala andiro sadənadəa noniye.

¹³ Koro awo animaa mananiye, mana duwon nanrashidu kamben gəni, Ruhu Alaye alamjənədəlan wulliye, awo Ruhuyedəa am Ruhuyedəro fisargəiye.

¹⁴ Kam Ruhu tilan dəgannimadə awo Ruhu Alayedəa kasacciwawo, dalilnjudə tiro awo hangalnambuye, koro rakce asujiwawo, Ruhuyen asudai nangaro.

¹⁵ Kam tilan Ruhu dəgaimadə awi yayea rijapci, amma ti kəlanjudəa wunduma rijapciwawo.

[†] 2:9 2:9 Ish 64.4

¹⁶ «Wundu gäle nia Kəmandeye nojo, har tia galaji?»† Amma andidə nia Almasiwuye taiyena.

3

Sawawa kida Alaye

¹ Kəramiya, wudə rangəkke nayiro am Ruhū tayia simoji gairo mananjagakkəni, sai am hal tiyiyeŋ dasaana, wotte am Almasiwulan timal gairo.

² Kəmbo gəni, kiam nayiro njadəkke yaw, ranguwawodəro. Koro yaye tia ranguwawo,

³ kuamison nayi hal tiyiyeŋ kərgaw nangaro. Dawundon nandəri-a lawala-aadə, hal tiyiyeŋ dəgawe kəla kəndəgai adamgənayen diwi, gəna?

⁴ Kam laaye: «Wu Bulusse,» laaye: «Wu Afolusse,» cəniya, kəndəgai adamgənaye diwwawo wa?

⁵ To, Afolusdə wundu? Bulusdə wundu? Tayidə wolodiya tayiyeŋ mərsanuwwadə, Kəmande finja yayero kida cinadə gai.

⁶ Wu nadəkko, Afolus ketto, amma Ala cakke wurajo.

⁷ Adə nangaro kam cənadimadə-a cattimadə-a awima gəni, sai Ala cakke wurajimadə.

⁸ Kam cənadimadə-a cattimadə-a samma tilo, wundunja yaye alwasi kidanjuye kalkal cuwandi.

⁹ Andidə sawawa kida Alaye, nayidə ye kulo Alaye, tando Alaye.

¹⁰ Kəla ser Ala wuro sinadəyeŋ, goni soro tandoye gai fərdu gənayekko, kam laa gade kəladən

† 2:16 2.16 Ish 40.13

cədandi. Amma wundu yaye jiri cəttandiro hangal gənajo!

¹¹ Awoa wunduma rakce fərdu gade gənajiwawo, ti gənaadadəro kajia, tima Isa Almasiwu wo.

¹² Wundu duwon kəla fərdudəyen dinarlan, bi riwullan, bi kau tamanna tamannalan, bi kəskalan, bi kangalelan, bi kajəmlan tando cədimadə,

¹³ kidanju federo culuwi, yim kiyamaa tia isanojiyi, koro kannun kida wunduye yaye ri-japte jirinju fəledi nangaro.

¹⁴ Kam laaye kidanju cəttandənadə napkenoa, mukowa cuwandi.

¹⁵ Kam kidanju kannuye juwunadə tia fucci. Ti kəlanju njəkkawo cuwandi, amma dawu kannuyen kojəna gai.

¹⁶ Nayidə Fado Alaye ye, Ruhū Alaye nayilan kərga yero nonuwwi wa?

¹⁷ Kam laa Fado Alayea wuryenoa, Ala tia sijiyyi, awoa Fado Alayedə tayir, koro Fadodə nayima.

¹⁸ Bare wunduma jambadənni. Kamndo laa kəla dunia adəyen kəlanju rashiduro ngoyenoa, hangal bawoa gairo waljo, rashiduro waljoro.

¹⁹ Awoa nanrashidu dunia adəye na Alayen hangalnambu, kitawulan ruwuwadadə gai: «Ala rashiduwaa nanganjan cədai,»†

²⁰ koro: «Kəmande hangal rashiduwayedə bowuro nojəna.»†

²¹ Adəma nangaro bare wunduma kəla kam-ben awulo juwunni, awoa awo samma kaando,

† 3:19 3.19 Ayu 5.13 † 3:20 3.20 Jaw 94.11

²² Bulus, bi Afolus, bi Kefas, bi dunia, bi ro, bi karmo, bi awowa kərmaye, bi awowa fuwuye. Ai, awo samma kaando,

²³ nayi ye Almasiwuye, Almasiwu ye Alaye.

4

Kida Kəngayambaye

¹ Adəgainin andidəa wolodiya Almasiwuye-a kistuwuwu asər Alaye-aro ngosa.

² Kəla adəyen dole kistuwumadə amannaro waljo.

³ Wuyenna shara wuro sədduwiya, bi alkali adamgənaye laa səddiya, awima gəni. Ai, kəlanimaro shara yiddəkkiwawo.

⁴ Karwunilan səriwuario təmakkəni, amma adə gəni wua jiremaro sədi, sharamanidə Kəmande.

⁵ Adə nangaro bare kawu sanju cədiro wundumaro shara yidduwwi, sai Kəmande isiya, ti duwon awo curo duwuyen gəraada ye fəleji, nia karwu kamben dəgana ye federo cuttuluwidə. Sadən wundu yaye jajaktunju kalkal na Alayen cuwandi.

⁶ To, kəramiya, kəndəgaindeyen bare awo kitawulan ruwuwadaa konuwuiro fiworo, nayi nangaro awo ania wu kəlani-a Afolus-aa wusanaro ngokkəna. Ngainin wundundoma rokura cəde kam laaa cuju kam gadeyero jəgaiwawo.

⁷ Wundu amba konəmmaro nia njədo? Awi tamma duwon mowommi wo? Mowommaa, awi nangaro mowommi gai awulo bumi?

⁸ Har kulluwwa! Har gaɾiwunuwwa! Nayi andi-a rokko gəni maiyaro walluwwa! Ca maiyaro walluwwaa, andi ye nayi-a rokko kərmai nodiye!

⁹ Amma kuroniye Ala andi kəngayambadəa na kəndaryeyero gənasaana, am duwon tayiro shara karmoye caddənadə gai. Fuwu dunia-a malaiyawa-a amso-ayen awo manayero waliyena.

¹⁰ Almasiwu nangaro andidə hangalnambuwu, amma nayidə Almasiwulan rashiduwa! Andidə dunonde bawo, amma nayidə dunondoa! Nayidə darajaa, andidə ruwada.

¹¹ Har kərmaro kəna-a ngudu-a fanniye, kare dina luwadaa, babakkada, fado bawoa ye kərgaiye,

¹² koro ngənəptiye mukkonden kida diye. Rarasaiya, barga dəpkəiye, basarsaiya, neddiye,

¹³ manakuttu andiro wulsagaiya, ser yiddiye. Andi jambo duniaye gairo walliyena, ngabdula am sammaye gairo, har kumaro.

¹⁴ Nayiro adəa ruwudunidə, nayia nanguro njakkoro gəni, tadawani jauro raakkəna gai səmondo kasturo.

¹⁵ Awoa maləmba dəwu kada Almasiwulan fanduwu yaye, bawa kada gəni taw. Wuma kawuɾi kəjiyen Isa Almasiwulan bawandoro waljekko.

¹⁶ Adə nangaro nayia lowonjakki, misalni gaiwo.

¹⁷ Dalil adəro Timoti tadani jauro raakkəna ye, Kəmanden amanna yedəa juwangeyerakko. Tidə kəndəgaini duwon Almasiwulan dikke

ndaran yaye, dawu jama Isaa gawu fiyen yaye yikkərakkidəa nayiro isatannjagai.

¹⁸ Am laa nandoro isəkkiwaworo təmajane rokurawuro waljana,

¹⁹ amma Kəmande kasaccia, tussənnin nandoro isəkke rokurawu aniye mananja gəni, kənduwonja nokki,

²⁰ awoa nodo bargaa Alayedə manan gəni, kənduwon kərga.

²¹ Awi rawuw? Kaaa wa nandoro isəkki, ra kərawoa fəkkə farakkan isəkki?

5

Kam diwidəa dawundon tuluwowo!

¹ Dawundon kənjəna cadi cani fanniyena, koro kənjəna duwon jirinju na kərdiyayeman tədiwawodə: Har kam laa kamu bawanjuyea maji.

² Koro rokura diwi! Karwukutta diwe kam awo adəa cədənədəa dawundon tuluwwama ngəla wo!

³ Wudə tiyilan nandon gəni yaye, karwulan nayi-a rokko, koro kəla kam awo adəa cədənədəyen wu mbeji gairo shara kamməkkəna,

⁴ sa cu Kəmande Isayen captuwiya, ruhuni ye kənduwo Kəmande Isayen kundenno mbeji duwon,

⁵ kam adəa mukko Yiwulissero yakkowo,* tiyinjua cejo, yim Kəmandea ruhunju njəkkawo cuwandoro.

* **5:5 5.5 mukko Yiwulissero yakkowo** - Wotte har sai təmjaiyaro, jama Isaa gawuro kəlduwu tayiro amarjaganni.

⁶ Awulo bondodə ngəla gəni! Yis təngəri rungo sammaa isafujiyiro nonuwwi wa?

⁷ Nayidə rungo yis bawoa gai, yis dinadəa tuluwowo, rungo bərinno wallowo, awoa ngəlaro Layande Njəkkayirambedə duwaada, tima Almasiwu wo.

⁸ Adə nangaro ngəmərīdəa diyo, yis dina, wotte yis nankəladoye-a nandiwiye-alan gəni, burodi yis bawoa, wotte nantayir-a jire-alan diyo.

⁹ Curo wotiyanien† nayiro jawal kənjənawuyen luwoworo ruwunjagakkəna,

¹⁰ amma awo wuldu raakkənadə kənjənama dunia adəye gəni, bi mangarduma, bi ndalduma, bi sənəm gama, adə gənia, sai dunian luwuwiya.

¹¹ A'a, awo ruwunjagakkənadə tima kam Isaa gama cəni duwon kənjənama, bi mangarduma, bi sənəm gama, bi raraduma, bi mbalma, bi ndaldumaa, bare tiro kəldəgəwwi, bare kam adəgai-a masənama diwwi.

¹² Awi lamboni am deyayedəa‡ sharaduro? Am curoyedəmaa sharanuwi, mare?

¹³ Am deyayedəa Ala sharaji. «Kam diwidəa dawundon tuluwowo!»†

6

Bare kəramindoa fuwu sharayero yaduwwi!

¹ Kamndo laa sonju kəla kamanjuyen cədanaa, ndayin na muminnayero gəni, na kərdiyayero lenuwe shara njaddidə?

† 5:9 5.9 wotiyanī - Wotiya adə gəni, wotiya gade Bulus tayiro ruwujəgəna. ‡ 5:12 5.12 am deyaye - Am Isaa gawu gəni.

† 5:13 5.13 SK 13.5; 17.7

² Ra, muminnadə duniaro shara caddiro nonuwwi wa? Koro nayima duniaro shara yid-duwia, martawa lamar təngərimaa sharaduye nagəwwi wa?

³ Malaiyawaro shara yiddiyero nonuwwi wa? Balle lamarra dunia adəye?

⁴ Adə nangaro lamarra ani gai shararo tawwaa, awiro am duwon na jama Isaa gawuyen awima gənidero sondu yaduwidə?

⁵ Nangunoworo wulləkki. Ngaima rashidu dawundon rakce katte kəramiyayen shara kamji falma bawo wa?

⁶ Kərami laa kərami kamanjua shararo cadi, koro adə fuwu ganambuwayen!

⁷ Awiro walyeno yaye, shara kattendon diodə njurondo. Jirenambu nayiro njaddiyama ngalwo, gəna? Kəndando jawuiyama ngalwo, gəna?

⁸ Amma nayi kəlando jirenambu so, kənda bo so, har kəramiyamaro yidduwi!

⁹ Ra, jirenambuwo nodo bargaa Alayen warasa cawandiwaworo nonuwwi wa? Bare jambaduwwi! Am diwi, bi sənəm gawu, bi kənjanawu, bi kamukamu, bi luttuwu,

¹⁰ bi barwuwa, bi mangarduwu, bi mbalwu, bi raraduwu, bi jambawu fima nodo bargaa Alayea warasajaiwawo.

¹¹ Calan laandoma ngai. Amma nayia kasal-njana, tayirro walluwwa, koro cu Kəmande Isa Almasiwuye-a Ruhu Alande-ayen jirewuro walluwwa.

Tiyindolan Alaro daraja yowo!

¹² «Awo samma wuro amardəgəna,» nuwi, amma awo samma gəni faidaa wo. «Awo samma wuro amardəgəna,» amma wu kolləkke awima sunodiwawo.

¹³ «Kəmbodə curoye, curo ye kəmboye,» nuwi, koro Ala tayi yindisoa baworo cədi. Tiyyidə awo kənjenaye gəni, tidə Kəmandeye, koro Kəmande ye tiyyie.

¹⁴ Ala karmolan Kəmadəa cəsangəna, koro andi yea kənduwonjun sasangi.

¹⁵ Tiyyindodə nasha Almasiwuyero nonuwwi wa? To, nasha Almasiwuye ngokke nasha jawar-rero dikki wa? A'a, təmmaro ngai gəni!

¹⁶ Ra, kam jawarro kəldəgənamadə ti-a rokko tiyi fallo waljanaro nonuwwi wa? Akko awo kitawu wuljenadə: «Tayi yindiso tiyi fallo wal-jai.»[†]

¹⁷ Amma kam Kəmandero kəldəgənamadə ti-a rokko ruhu fallo waljai.

¹⁸ Kənjenaro kadənowo! Biwu kam cədəna samma deya tiyyien kərga, amma kənjenama tiyyinjumaro biwu cəddi.

¹⁹ Ra, tiyyindodə fado Ruhu Alaye, tidə nayin dəgana, koro Alayen isiro nonuwwi wa? Nayidə kaando gəni,

²⁰ Ala nayia tamanlan njasuwuna. Adə nangaro tiyyindolan Alaro daraja yowo!

**JAAWU BULUSSE KĒLA AWO
TIRO RUWUJAANADĒYEN**

[†] 6:16 6.16 Bad 2.24

Kɛla larusa so, niya soyen

¹ Kɛla awowa wuro ruwusuwwadɛyen: «Kongwaye kamu ngodunambudɛma ngɛla wo.»

² Amma kɛnjɛna wadaro, kongwa fi yaye kamu ngojo, koro kamu fi yaye kwa cɛdo.

³ Kwadɛ kamunjuro wajipnju co, koro kamudɛ ye kwanjuro ngai cɛddo.

⁴ Kamudɛ tiyinjulan kɛnduwonju bawo, kɛnduwodɛ mukko kwanjuyen kɛrga. Ngaima kwadɛ ye tiyinjulan kɛnduwonju bawo, kɛnduwodɛ mukko kamunjuyen kɛrga.

⁵ Bare wundundoma kamanjuro tiyinju dapcɛgɛnni, sai kasadduwe kawu ganaro kɛlando moduwa deworo faiduwiro kajia, daji kallo waldɛnowo, bare kɛlariwonambundo nangaro Yiwulis nayia jaramnjanniro.

⁶ Adɛa wuldunidɛ, wada gɛni, jawal laa.

⁷ Am samma wu gairo waljaiya raakkɛna, amma kam fi yaye na Alayen kɛnjonju cɛmowona, laa ngai, laa ye ngai.

⁸ Am kamu cadanni-a kamuwa kwa faccaanaa-adɛro wulgɛkki, naptu wu gailan dasaanaa tayiro ngalwo.

⁹ Amma rakcane kɛlanja cɛriwiwawoa, niya cado, jarawadɛroa niya diodɛma ngalwo.

¹⁰ Am niya cadɛnadɛro wada adɛa yikki, wu gɛni, amma Kɛmande: Bare kamudɛ kwanju-a faidanni.

¹¹ Amma kwanju-a faidanaro walyenoa, niya bawoa napco, bi kwanju-a soloda. Koro kwadɛ ye bare kamunjua dɛpcɛnni.

¹² Am gapcanadəro wuma adəa wulgəkki, Kəmande gəni: Kərami laa kamu Isaa gama gəni cədanaa, koro kamudə ti-a rokko naptu kasaccənaa, bare kamudəa dəpcənni.

¹³ Koro kamu laa kwa Isaa gama gəni cədanaa, koro kwadə ti-a naptu kasaccənaa, bare kwadəa wajənni.

¹⁴ Awoa kwa Isaa gama gənidə kamunjuyen tayirro waljəna, koro kamu Isaa gama gənidə kwanjuyen tayirro waljəna. Adə gənia, yallando tayir gəni, amma ngainin tayidə tayir.

¹⁵ Amma ti Isaa gama gənidə faidu kirawoa, faida. Ngairo walyenoa, kərami kongwa bi kamudə tikkerənni, awoa nanlewan dəgaro Ala nayia bowongera.

¹⁶ Ni kamu, ndayin gəle kwanəmba yikk-agəmiro nonəmi? Koro ni kwa, ndayin gəle kamunəmba yikkagəmiro nonəmi?

Wundu yaye naptunjun daga!

¹⁷ Biya wundu yaye, Ala tia bowojənadə gai, naptu duwon Kəmande tiro amarjəgənədəlan daga. Adəma wada jama Isaa gawu sammayero yikkidə wo.

¹⁸ Kam duwon sa tia bowojanalan kajanjuadə,* bare kajadənniwaljənni. Ti jəmbələmlan bowojanadə,† bare kajadənni.

¹⁹ Kajadə awima gəni, kajanambudə ye awima gəni, wada Alaye ga faidaa wo.

²⁰ Wundu yaye naptunju sa tia bowojanadəyen daga.

* **7:18 7.18** kam kajanjuadə - Yaudi. † **7:18 7.18** ti jəmbələmdə - Kərdi.

²¹ Ni karea duwon bowongeraa, bare suwoldæmmi, amma dama nankam kelaye fandæmia, faidadæne.

²² Kam ti karea duwon Kæma tia bowojænadæ, na Kæmayen ti nankam kelaye cædana. Jiri adægainin kam duwon Kæma tia nankam kelayea bowojænadæ, ti karea Almasiwuye.

²³ Ala nayia tamanlan njasuwuna, bare karea kambero walluwwi.

²⁴ Kæramiya, wundu yaye naptu duwon Ala tia bowojænadæn na Alayen dæga.

Kæla am kamu cadanni-a kamuwa kwa faccaanaa-ayen

²⁵ Kæla ferowa kwa nojanniyen wada Kæmandeye takkæni, amma kam duwon kanjimari Kæmandeyen amannadæ gai, kuroni yikki.

²⁶ Awo rukkidæ tima suwol kærmayedæro ngai naptudæma kambo ngalwo.

²⁷ Ni kamuuaa, bare faidu manæmmi. Kamu bawoaa, bare kamu ngonæmmi.

²⁸ Amma kamu ngonæmiro walyenaa, biwu dimmi. Koro fero kwa nojænni kwa cædiro walyenaa, biwu cæðænni. Adæ yaye am ani gai dunia adæn bone casai, amma wudæ adæro kanuwiya, raakko.

²⁹ Kæramiya, awo wullækkidæ: Sa karænjenja. Kua adæn fuwun am kamu cadanadæ kamu cadanni gairo walja,

³⁰ am cesiridæ ye cesiriwawo gairo walja, am karwukæji cadidæ ye karwukæji cadiwawo gairo walja, am casuwidæ ye awima cadanni gairo walja,

³¹ koro am dunia adən faidadaidə ye tiro duno cadənni gairo walja, alama dunia adəye baworo tədi nangaro.

³² Nayi suwol bawoaro walluwiya, raakko. Kam kamu cədannidə awowa Kəmayero suwolde jiri cəde ardiyanju cuwandoro maji.

³³ Amma kam kamuadə kəla awowa dunia adəyero suwolde jiri cəde ardiya kamunjuye cuwandoro maji,

³⁴ hangalnju yaktəna. Koro kamu kwa bawoadə-a fero kwa nojənnidə-a kəla awowa Kəmandeyen suwoldai, tiyi yelan, ruhu yelan tayir napcaro. Amma kamu kwaadə kəla awowa dunia adəyero suwolde jiri cəde ardiya kwanjuye cuwandoro maji.

³⁵ Adəa wuldunidə, katkun gənaduwwuro gəni, nayia banaduwwuro, naptu jussəna dewo, hangal yaktənnin Kəmandea gaiworo.

³⁶ Kam laa təmajinjuro awo jussənni cəddiro təmajənaa, koro jauro məradunjua duwon lamardə ngai wajipcənaa, awo cəraanadəa cədo, niya cado, biwuro waljiwawo.

³⁷ Amma kam curo karwunjuyen nia dunoa ngojəna, tiro dolero waljənni, rawonju, koro tia təmajinju gai roduro karwunjun nia ngojənadə, awo ngəla cədi.

³⁸ Jiri adəgainin kam təmajinju ngojənadə awo ngəla cədi, koro kam ngojənnimadə adəa kojəna cədi.

³⁹ Kamudə kwanju roaa tiro kəllaada, amma kwadə bawoyenoa, rakce kam cəraanaa niyaji, amma Kəmaa gamaro waljo.

⁴⁰ Amma wuyenna ngai naptudəma tiro bar-gaa wo, koro kuronin wu yelan Ruhū Alayea.

8

Kəla da sənəmbo tinayen

¹ Kəla da sənəmbo tinayen, andi samma ilmu taiyenaro noniyena. Ilmudə kamba fujiyi, amma kərawodə dunoaro cədi.

² Kam duwon kəlanjua awo laa nojənarō ngoyenoa, koroma jiri wajipcənədə gairo nojənni,

³ amma kam laa Alaa kirawoa, Ala tia nojəna.

⁴ To, kəla da sənəmbo tinaa ngəroyen, sənəm dunialan awima gəni ye, Ala tilodəro kajia, gade bawo yero noniyena.

⁵ Awoa alawa laa same yen kal, cidiya yen kal mbeji cani yaye, alawa kada-a kəməwa kada-a mbejidə gai,

⁶ adə yaye nanden Aladə tilo, ti Bawa, tilan awi yaye isi, ti nangaro kərgaiye, koro Kəmande Isa Almasiwudə ye tilo, tiyen awi yaye isi, tiyen kərgaiye.

⁷ Amma am samma gəni ilmu adəa cada. Laanja gumkiyaa cərinadəro har kəmaro da jagariya, sənəmbo tinadə gairo jagari, koro karwunja kibbajənnidə tayir gəniro walji.

⁸ Kəmbo gəni sasakke Alaa karənniye. Bo waniyea, təgərdiyewawo. Buiyea, tərgaiyewawo.

⁹ Amma hangal gənanowo, bare nankam kəlayendo adə am lawudəa cakke taljanni.

¹⁰ Kam laa karwunju kibbajënni duwon ni ilmuadë fado sënəmben masëna dimi ngiroa, adë cakke da sënəmbo tinaa jægəriwawo wa?

¹¹ Ngainin këla ilmunəmben kërami lawu duwon ti nangaro Almasiwu nunadë facciyi.

¹² Këramiyandoro biwu ngainin yidduwiya, koro karwunja kibbajënnidëa lorunuwiya, Almasiwumaro biwu kidduw.

¹³ Adëma nangaro da ngërodë cakke këraminini taljiro walyenoa, gadero da ngërëkkiwawo, bare këraminia yakkëkke taljënni.

9

Awo kəngayambaro amardəgəna

¹ Wu kambe, gəna? Wu kəngayam, gəna? Isa Kəmandea rukkəni wa? Nayima gəna kidani Kəmandelan dikkənadë wo?

² Am gade nankəngayammidëa kasaccaiwawo yaye, fagat nandon wu kəngayam, Kəmandelan nayima tawa* nankəngayammi tabbacciya wo.

³ Adëma awo am ayau gənasagaidëro kalangəkkidë:

⁴ Kənduwo kəmbo-a kənja-a fandoye† taiyende wa?

⁵ Kənduwo kamunde Isaa gama-a rokko bəlawuroduye kəngayamba gade so, yaanawa Kəmaye so, Kefas so cadidë gai taiyende wa?

⁶ Wu-a Barnabas-a runde wa kənduwo kida dionambuye taiyende wo?

* **9:2 9.2** tawa - Awo duwon kəlanjun ruwua shedaro bakcaidë.

† **9:4 9.4** kənduwo kəmbo-a kənja-a fandoye - Alwasi.

⁷ Wundu ngalte yaye kida sojiye cadi duwon wurinjuln ambadidē? Wundu ya inabbe kokci duwon tadanju caiwawodē? Wundu lēmannn cāneyi duwon kiam lēmannayedēa caiwawodē?

⁸ Kēla mana kamben wa awo ania wullākki? Attaura ye ngai wuljēnni wa?

⁹ Akko awo Attaura Nawi Musayen ruwuwadadē: «Bare dalo wastu cadi duwon cinjuro cambu yakkēm̄mi.»[†] Ala daloro wa lambonjua wo?

¹⁰ Fagat andi nangaro adēa wulji, mare? Aaa, andi nangaro awo adē ruwuwada: «Baremadē tēmanjulan bare cado, wastumadē ye nuwanju cuwandiro tēmajō cado.»

¹¹ Awowa Ruhuye karwundolan nadiyenadē, awo duniaye nandon kaladundedē awo laa kura wa?

¹² Am gade kēnduwo nuwanja nandon mowoye cadanaa, andidē tayia kojōnaro taiyena, gēna? Adē yaye kēnduwo adēlan faidadiyende, curo jēktu fiyen yaye mēniye, bare kawurī kēji Almasiwuyedēro takkal fima yakkiyendero.

¹³ Am kida Fado Alayen cadidē kēmbō Fado Alayen jawui, koro am laya duwaduramn̄n kida cadidē nuwanja laya duwaduramdēlan cawandiro nonuw̄wi wa?

¹⁴ Jiri adēgai Kēmande wada ce am kawurī kēji mawodumasō kida kawurī kējiyen awo kēndēgainjaye cawando cēnna.

¹⁵ Amma wudē kēnduwo aniye falnjamalan faidadēkkēni, koro nuwani fandoro gēni awo ania ruwunēkki. Awulo boni cattuluwiro

[†] 9:9 9.9 SK 25.4

nukkənama ngalwo.

¹⁶ Kawuri kəji wuldunidə dalil awulo boye gəni, wuldunjudə wajimsəgəna. Kawuri kəjidəa wulləkkiwaworo walyenoa, kuttuni!

¹⁷ Awo adəa rawonin dikkia, alwasi fandəkki, amma rawonin gənia, nanwakkil mukkoniro casakkəna.

¹⁸ To, awi gəle alwasini wo? Kawuri kəji wulləkkidəa kənduwo duwon kawuri kəji adə sinadən faidadəkkənin dero kənforo.

¹⁹ Na am sammayen wu kambe duwon, ngəwunjaa mowokkoro kəlania karea tayi sam-mayero kalakkekko.

²⁰ Na yaudiyayen, yaudiya njəkkawo cawandoro, yaudi gairo walyekko. Na am fərdü wada Attaurayen dasaanayen, wu kəlani fərdü wadayen dəgakkəni yaye, kam fərdü wadayen dəgana gairo walyekko, am fərdü wadayen dasaana njəkkawo cawandoro.

²¹ Am wada cadannidəa mowokkoro, wu ye kam wada cədanni gairo walyekko, amma wudə kam wada Alaye cədanni gəni, fərdü wada Almasiwuyen kərgakko.

²² Na am lawuyen lawuro walyekko, tayi lawudə njəkkawo cawandoro. Adəgaima na am sammayen awo sammaro walləkkəna, jiri fin yaye laanjaa yikkagəkkoro.

²³ Kawuri kəji nangaro ani sammaa dikki, tilan nuwani fandəkkoro.

²⁴ Curo ngərəm siyen ngərəmgu samma ngərəmjai yaye, tilo lon ladadəa cuwandiro nonuwwi wa? Jiri diwe fanduwiro ngərəmmowo!

²⁵ Am bikkelan ngənəptaidə jawal samman kəlanja cariwi. Tayidə ariawu kənnasarre dəgaiwawo moworo adəa cadi, amma andidə ariawu sawisoro dəgai moworo diye.

²⁶ Wudə kam na leduye bawo gairo gəni ngərəmməkki, koro dambenidə kam kasam bakci gairo gəni bangəkki,

²⁷ amma bare ngawo kawuri am gadero wulgəkkənayen wu kəlani curonjan baworo walləkkənəiro tiyini jauro ngənəmməkke kəlani riwukki.

10

Misal kəla turu Israyilawuyen

¹ Kəramiya, adəa nonuwiya, raakko: Kaariyande samma cidiya fofouyen dasaana, tayi samma bərəm faljane kojana,

² koro tayi sammaro curo fofoudə-a bərəmdə-ayen kasala cadde Nawı Musaro kəlyeyera.

³ Tayi samma kəmbo Ruhuyedəmaa gewo,

⁴ koro tayi samma kənja Ruhuyedəmaa kesa, awoa kau Ruhuye tayia jəgaidəyen casana, kau adə tima Almasiwu wo.

⁵ Adə yaye Ala ngəwunjaye kəjinja fanjənni, koro karaa dəriro kaminnjaa tataryeyeno.

⁶ Lamarra ani andiro misallo walseyera, jiri awo diwi mangarjanadə gai, bare mangarniyendero.

⁷ Bare sənəm gawu amnja laa gairo walluwwi, kitawulan ruwuwadadə gai: «Jamadə kəmbo-a kənja-aro napkera, koro bikke randoro ciyera.»†

† 10:7 10.7 NL 32.6

⁸ Bare kənjəna diyende, amnja laa cade yim falnin am dəwu findin yakkun sanunadə gai.

⁹ Bare Almasiwua jarammiyende, amnja laa cade kadiya tayia ceyesənadə gai.

¹⁰ Bare karwukutta fəlenuwwi, amnja laa cade siduwuma tayia sijəgənadə gai.

¹¹ Lamarra ani tayiro misallo wakkajaana, koro səmonde kasturo ruwuyera, andi duwon sa njeroramben dəgaiyenadə.

¹² Adə nangaro wundu duwon ti daadaro təmajənadə bare curənniro hangal gənaʝo!

¹³ Jaraptu am sammaa cuwandəna gənia, jaraptu fima nayia njawandənni. Ala amanma, kolje dunondo kojənarə jaramnjaiwawo, amma jaraptu isiya, ranguwe nedduwiro jawal luwoye njadi.

Kəla sənəm gayen

¹⁴ Adə nangaro, kərawowuni, sənəm garə kadənowo!

¹⁵ Nayiro am hangalla gairo jandenjagakki. Nayi kəlando awo wulləkkidəa sharanowo!

¹⁶ Kənjaram bargaa ti nangaro Alaa wuseniyedə, tilan gəna bu Almasiwuyero kəldiyiye? Koro burodi fəsangiyedə, tilan gəna tiyi Almasiwuyero kəldiyiye?

¹⁷ Burodi fal dəgadə, andi ngəwu yaye, tiyinde falma, awoa andi samma burodi faldəa ngəriye.

¹⁸ Israyilawua tangowo: Tayi laya jagaridə laya duwaduramdəro kəldaana, gəna?

¹⁹ To, awi wulləkki? Da sənəmbo tinadə-a sənəmdəma-a awo laa wo?

²⁰ A'a, amma layanjadə Alaro gəni, sedannaro duwajagai. Sedannaro kəldəgəwiya, raakkəni.

²¹ Ranguwe kənjaram Kəmaye-a kənjaram sedannaye-ayen yawwawo. Ranguwe tewur Kəmaye-a tewur sedannaye-alan masəna di-wwawo.

²² Ra, yakkiye Kəmaa nandəri cə dai? Tia dunon koniyena wa?

Awin yaye daraja Alaro tio!

²³ «Awi yaye amardəgəna,» amma awo samma gəni faidaa wo. «Awi yaye amardəgəna,» amma awo samma gəni kamba dunoaji.

²⁴ Wundu yaye awo ngəla kəlanjuro gəni, am gadeyero majuwō!

²⁵ Awo haumadin caladi sammaa buiwo, bare sariwu karwuye nangaro kəlanjun kokoruwwi,

²⁶ «Dunia-a awowa curonjun dasaana sammaa a Kəmandeye,»[†] nangaro.

²⁷ Kam laa Isaa gama gəni nayia don-jane kasadduwe lenuwiya, awo fuwundoro casakkəna sammaa buiwo, bare sariwu karwuye nangaro kəlanjun kokoruwwi.

²⁸ Amma kam laa nayiro: «Adə sənəmbo tina,» cənia, kam nayiro isanonjaanadə-a sariwu karwuye-a nangaro bare buwwi.

²⁹ Karwu kaando gəni, kaanju wulləkki. Awiro gəle sariwu karwu kam gadeye nankam kəlayeni sharaji?

³⁰ Alaa wusenəkke bukkia, awiro gəle kəla awo duwon ti nangaro Alaa wusenəkkənədəyen wua sharasai?

[†] 10:26 10:26 Jaw 24.1

³¹ Buwi yen kal, yawi yen kal, awo diwi samma yen kal, awi yayea daraja Alayero dewo.

³² Bare yaudiya-a yaudiya gəni-a jama Alaye-aa yakkuwe taljanni,

³³ wu ye jawal fin yaye ardiya am sammaye makkidə gai. Awoa wuro gəni, am ngəwuro awo faidaa makki, njəkkawo cawandoro.

11

¹ Halnia gaiwo, jiri wu ye hal Almasiwuyea gakkidə gai.

Kəla Alaro ambəttuwu-a kəla jakta-ayen

² Awi yayen wua tansuwe alamdu jiri nayiro njaddəkkənədə ngəlaro gawi nangaro nayia wusenjakki.

³ Adə yaye awo adəa nonuwiya, raakko: Fuwuma kongwa sammayedə tima Almasiwu wo, fuwuma kamuyedə tima kwanju wo, koro fuwuma Almasiwuyedə tima Ala wo.

⁴ Kongwa duwon moduwa bi nawinawi kəla jakkadaa cədidə fuwumanjua nanguro cakki.

⁵ Amma kamu duwon moduwa bi nawinawi kəla kaadaa cədidə fuwumanjua nanguro cakki, kəlanju təlarəna-a kal wo.

⁶ Awoa kamu kəlanju jakciwawoa, gərəpca. Kəla gərəptu bi larodə na kamuyen awo nanguyea, kəlanju jakco.

⁷ Kongwaye kəla jaktudə jussənni, ti camuno-a daraja-a Alaye nangaro, amma kamudə daraja kongwaye.

⁸ Awoa kongwa gəni kamuyen culuwo, amma kamu kongwayen culuwo.

⁹ Koro kongwaa gəni kamu nangaro alakca, amma kamudəa kongwa nangaro alakca.

¹⁰ Dalil adəro alama kənduwoye kəlanjun gənadudə malaiyawa nangaro kamuro wa-jipcəgəna.

¹¹ Adə yaye na Kəmandeyen kamudə kongwaa faiyada gəni, kongwadə ye kamu-a faiyada gəni.

¹² Jiri kamudə kongwayen isənadə gai, kongwadə ye tambo kamuyen isi, adəgaima awi yaye Alayen isi.

¹³ Nayi kəlandoma sharanowo: Kamu kəla jakcənnin Alaa cuworidə jussəna wa?

¹⁴ Kəla kəndəgai duniayen, kongwaye kandurɨnju kuruwua tiro awo nangua yaye,

¹⁵ kamuye kandurɨnju kuruwuro řijiya, tiro awo darajaye, gəna? Awoa kandurɨnjudəa jak-turam gairo tiro cadəna.

¹⁶ Kam laa kəla adəyen kambiwudu cəraanaa, alamdu gade taiyende, jama Alaye gadegadeso ye cadanni.

Cammonja ngəla gəni

¹⁷ Amma kəla wada adəyen nayia wusenjakkiwawo, serro gəni, sernamburo captuwi nangaro.

¹⁸ Burwon cammo jama Alayero captuwiya, kattendon yaktuwwa canı fakkəna, koro gana jirero ngokkəna.

¹⁹ Ai, sai kattendon yaktuaro waljiya, ngainin am curondon ardiyadadə nowadaro waljai!

²⁰ Ase, sa captuwiya, masəna Kəmaye gəni buwi.

²¹ Sa masənadəyen wundundo yaye namuje kəmbonju ngoje juwui, ngainin kam laa kənaa, kam laa ye sagarandəna.

²² A! Kəmbo-a kənja-adəro fanndo bawo wa? Ra, jama Alayero rudu gənagəwe am awima cadannidəa nanguro yakkuwi? To, awi gəle nayiro wulnjagakki? Nayia wusenjakki? A'a, kəla adəyen nayia wusenjakkiwawo.

Masəna Kəmaye

²³ Awo Kəmandeyen mowokkənadəa nayi yero njaddəkkəna: Kəmande Isa bune tia sərəccaanadən burodi ngoje

²⁴ Alaro ardiyenniya, fəsakce: «Adə tiyini nayi nangaro tinadə. Wua takturo adəa dewo!» cənna.

²⁵ Jiri adəgainin koro ngawo masənayen kənjaram ngoje: «Kənjaram adə aman bərin bunilan ndəpkada. Yimbi yaye tia yawiya, wua takturo dewo!» cənna.

²⁶ Awoa yimbi yaye burodidəa ngəruwe kənjarahmdəyen yawiya, karmo Kəmandeye ma-wonuwi, har kawu walde isiro.

²⁷ To, kam jiri jussənnin burodidəa jəgəri bi kənjaram Kəmayen caidə tiyi-a bu-a Kəmandeyero biwu cəddo.

²⁸ Wundu yaye kəlanju jarapco duwon, ngainin burodidəa jəgəro, kənjarahmdə yen ca.

²⁹ Awoa kam tiyi Kəmayea asujənnin jəgəri bi caidə, bonju-a kənjanju-ayen wowom kəlanjuro gərjiyi.

³⁰ Adəmaro curondon am ngəwu duno bawoa ye, dondi ye, kada ye sanuna.

³¹ Jiremaro kəlande jarammiyero walyenoa, andiro shara saddiwawo,

³² amma Kəmadə andiro shara saddiya, andia jawallo sasakki, ngainin am duniaye-a rokko andiro wowom gənasagaiwawo.

³³ To, kəramiyani, masəna dioro captuwiya, wundu yaye kamanjua gurejo.

³⁴ Kam laa kənanjuua, fadon juwo, ngainin captuwiya, nayiro shara njaddiwawo. Waldəkke isəkkiya, kəla awo gapcənadəyen gala yikki.

12

Kəla kənjowa Ruhu Alayen

¹ Kəramiya, kəla kənjowa Ruhu Alayen, curo nanjayillen dəgawiya, raakkəni.

² Sa nayi kərdiyadən, kolluwe jawal sənəmba mana cadiwawoyero təmbalnjaanaro nonuwwa.

³ Adəmaro nayiro isanonjagakki, wundumaye Ruhu Alayen: «İsa baskuwada,» cəniwawo, koro Ruhu Alayen gənia, wunduma rakce: «İsama Kəma wo,» cəniwawo.

⁴ Kəngo jiri jiri mbeji, amma Ruhudə falma,

⁵ kida jiri jiri ye mbeji, amma Kəmadə falma,

⁶ koro kəndo jiri jiri ye mbeji, amma Aladə falma, ti duwon tayi sammaa am sammalan kidajidə.

⁷ Faida jamaye nangaro Ruhu Alaye kam fi yayen kəngo laan fəledi.

⁸ Kam laaro Ruhudəyen mana nanrashiduye cadi, laa yero Ruhudəyeman mana ilmuye cadi,

⁹ laa yero Ruhu faldəyeman kambərse cadi, laa yero Ruhudəyeman kənjowa amba ngaduye cadi,

¹⁰ laa yero awo ajabba ajabba dioye, laa yero nawinawi dioye, laa yero ruhuwaa gayirduye, laa yero təlam jiri jiri wulduye, laa yero təlamba fisarduye.

¹¹ Ruhu faldəma awo ani sammaa kidaje kam fi yayero kənjo kalkallo ci, jiri cəraanadə gai.

Tiyidə falma, nasha gadegade kada

¹² Jiri tiyidə falma, nashawanju kada, koro nashawa tiyiye samma ngəwu duwon, tiyidə falmadə gai, Almasiwudə ye ngai.

¹³ Yaudi yen kal, yaudi gəni yen kal, karea yen kal, kambe yen kal, Ruhu faldəyen andi sammaro kasala sadde tiyi faldəro kəlsejera, koro andi sammaa sasakke Ruhu faldəyeman kiaye.

¹⁴ Awoa tiyidə nasha fal gəni, kada.

¹⁵ Siye: «Wu mukko gəni nangaro, wu nasha tiyiye gəni,» cənia, adə cakke nasha tiyiye gəniro walji wa?

¹⁶ Koro səmoye: «Wu sim gəni nangaro, wu nasha tiyiye gəni,» cənia, adə cakke nasha tiyiye gəniro walji wa?

¹⁷ Tiyidə samma simba, səmon fandudə ndaran? Samma səmoa, kinjan fandudə ndaran?

¹⁸ Amma Ala kəla rawonjuyen nasha fi yaya tiyilan gənayeno.

¹⁹ Tayi samma nasha falla, tiyidə ndaran?

²⁰ Awoa nashawadə kada, amma tiyidə falma.

²¹ Sim rakce mukgoro: «Nin mərəduni bawo!» cəniwawo, kəla ye rakce siro: «Nin mərəduni bawo!» cəniwawo.

²² Ngai gəni, amma nashawa tiyiye lawuro caruidə jauro faidaa.

²³ Nashawa tiyiye duwon ruwadaro ngoniye-nadəro jauro daraja yiye, koro nashawande nanguadəro ngəlaro kissiyiye,

²⁴ nashawande kuroro ngəladəro sai awo laa təddiya gəni. Amma Ala tiyidəa alakce nashawa daraja bawoadəro jauro daraja kaino,

²⁵ bare tiyilan yakta wakkajənni, amma nashawadə kattenjaro kissaa.

²⁶ Nasha laa jau fanjiya, nasha samma ye rokko jau fanjai. Nasha laa daraja cuwandiya, nasha samma ye rokko kəji fanjai.

²⁷ Nayidə tiyi Almasiwuye, wundundo yaye tiyidəye nashanju.

²⁸ Koro Ala curo jamanjuyen burwon kəngayamba galajəna, kənyindiye nawiya, kənyakkuyen maləmba, ngawo adəyen kənjo awo ajabba ajabba dioye, daji kənjowa amba ngaduye so, banaduwuye so, nodoye so, koro kənjowa təlam jiri jiri jandeduye so.

²⁹ Tayi samma kəngayamba wa? Samma nawiya wa? Samma maləmba wa? Samma awo ajabba ajabba cadi wa?

³⁰ Samma kənjo isangaduwuye cadana wa? Samma təlambalan jandejai wa? Samma fisarjai wa?

³¹ Amma kənjowa ngalwodəa jauro rawowo! Koro nayiro jawal awi yaya kojənaa fəlenjagakki.

13

Jawal kərawoye

¹ Tələmba ambe-a malaiyawaye-alan jandenəkki yaye, amma kərawo wulan baworo walyenoa, wudə nuktu suye kalala ngəwua bas.

² Koro nawinawi dikke asər-a ilmu-a sammaa asukke kambərse har kau kuruwu sənaktuye takkəna yaye, amma kərawo wulan baworo walyenoa, wudə awima gəni.

³ Koro kəndani takkəna sammaa sadaaro yikke tiyini ye warduro sərətkəkki yaye, amma kərawo wulan baworo walyenoa, riwani bawo.

⁴ Kərawodə kanadia ye, serra ye. Kərawodə, nandəri tia cədaiwawo, awulo juwuiwawo, rokura ye cədiwawo,

⁵ tidə awima candənni cədiwawo, kəlanjuro majiwawo, duwan gərgəjiwawo, awo diwi karwun rojiwawo,

⁶ tidə kəla nandiwiyen karwukəji fəlejiwawo, amma kəla awo jireyen karwukəji fəleji.

⁷ Kərawodə awo sammaa gawurji, awo sammaa mərsaji, awo samman təmaji, awo samman necci.

⁸ Kərawodə təmmaro ceriwawo. Nawinawi diodə, baworo walji. Tələmba gaden mana diodə, ceri. Ilmudə, baworo walji.

⁹ Awoa ilmundedə ye cinjua, koro nawinawindedə ye cinjua,

¹⁰ amma awo kalkaldə isiya, sadən awo cinjuadə baworo walji.

¹¹ Gananilan jandenidə jande tadaanaye, hangalnidə ye hangal tadaanaye, koro təmanidə

ye tadaanaye. Wurayekkəniya, awowa tadaanayedəa kolyekko.

¹² Kərma misal kudəramben gainin buji buji ruiye, amma sadən sim-a sim-alan ruiye. Kərma nodunidə cinjua, amma sadən Ala wua kalkallo nosənədə gai kalkallo nokki.

¹³ Kərma awo yakku ani dasayi: kambərse-a təma-a kərawo-a, amma tayi sammalan kərawodə tima kura wo.

14

Kəla nawinawi-a təlam jiri jiri-ayen

¹ Kərawo manowo, kənjowa Ruhu Alaye fando jauro rawowo, masammanno nawinawi dio.

² Kam təlam gaden jandejimadə ambo gəni, Alaro jandejiyi, awoa wunduma awo wuljidəa asujiwawo, dalilnjudə Ruhu Alayen awowa asərre jandəji nangaro.

³ Amma kam nawinawi cədimadə ambo jandəjiye tayia isadunoajiyi, karwunjaro duno ci, kərawolan ronja ye isabojiyi.

⁴ Kam təlam gaden jandejimadə kəlanjuro duno ci, amma kam nawinawi cədimadə jama Isaa gawuro duno ci.

⁵ Nayi samma təlamba gaden jandenuwiya, raakko, amma adəa kojənaro nawinawi di-wiyama, raakko. Kam nawinawi cədimadə kam təlambalan jandejimadəa kojəna, kam laa fisarje jamadəro duno ci gənia.

⁶ To, kəramiya, nandoro isəkke nayiro wahayi so, ilmu so, nawinawi so, alamdu solan gəni,

təlabalan jandengeyerakkoa, awi gəle nayiro faidanju wo?

⁷ Awowa ro bawoa algaida bi kumbi gai kowonja kalkallo nukcaiwawoa, ndayin gəle awo fujai bi jajaidə asudi?

⁸ Koro kangadi kalkallo fujaiwawoa, wundu gəle kəriwuro dabbardi?

⁹ Nayi ye ngai. Təlamndon mana kalkal gəni diwia, ndayin gəle awo wulluwidə asudi? Mana karaa dero yidduwi.

¹⁰ Dunian təlamba jiri jiri kada mbeji, koro təlam maananju bawoa falma bawo.

¹¹ Adə nangaro təlambe maananju nokkəniro walyenoa, kamdəro kusottoro walləkkəna, kamdə ye wuro kusottoro waljəna.

¹² Nayi ye ngai. Kənjowa Ruhuyedəa fando jauru raawwa nangaro, awo jama Alayea isadunoajiyidəa ngəwuro manowo.

¹³ Adəma nangaro kam təlam gaden jandəji-madə kəngo fisarduye cuwandoro moduwa cədo.

¹⁴ Təlam gaden moduwa dikkia, ruhunidə moduwa cədəna, amma hangalnidə awimaro faidajənni.

¹⁵ To, awi gəle dikki? Ruhunin moduwa dikki, koro hangalni yen moduwa dikki. Ruhunin aiya njungoroye yekki, koro hangalni yen aiya njungoroye yekki.

¹⁶ Adə gənia, ruhunəmlan Alaa wusenəmiya, kam duwon awo ania nojənnidə awo wulləmmadəa asujiwawoa, ndayin gəle wusedunəmdəro «Amin!» cəni?

¹⁷ Ngəlaro Alaa wusenəmi yaye, kamanəmdəye karwunju dunoajiwawo.

18 Tələmba gaden jandedun nayi sammaa kon-jakkəna nangaro Alaa wusenəkki,

19 amma dawu jama Alayen kalma dəwu mewu təlamlan wulləkki yayero am gadea alamməkkoro kalma uwuma hangalnılan wulləkkiya, raakko.

20 Kəramiya, kəla hangallen bare yallaro walluwwi. Kəla awo diwiyen yalla sananaro wallowo, amma kəla hangaldəyen rashiduwaro wallowo!

21 Akko awo Attauralan ruwuwadadə: «Kəmandeye: “Jama adəro am təlam gadeye-a ci kusottowaye-ayen jandegəkki, amma adəson wua kərənsaiwawo,” yeno.»†

22 Ase, təlambadə naptu alamaye cadi, Isaa gawuro gəni, ganambuuro, nawinawidə ye ganambuuro gəni, Isaa gawuro.

23 Adə nangaro, jama Isaa gawu samma cap-tane təlamba gaden jandəjai duwon, am awo ania nojanni bi Isaa gawu gəni isane nadəro ngasayia, nayia jorıyaro ngonjaiwawo wa?

24 Amma cammodən am samma nawinawi cadi duwon, kam Isaa gama gəni bi awo ania nojənni laa nadəro ngayia, tayi samma nangaro ti biwumaro tabbatto noji, tayi samma nangaro shara tia cə dai,

25 asər karwunjuye kaadaro walje, fədəryero təmdə Alaro ambəcciye: «Jiremaro Ala dawun-don!» cəni.

Cammo jama Isaa gawuye sawiyada

26 To, kəramiya, awi gai gəle? Captuwiya, wundundo yaye aiya njungoroye bi alamdu, bi

† 14:21 14.21 Ish 28.11-12

wahayi cuwudi, bi mana tɛlamɫan cɛdi, bi fisarji. Awo samma jamadɛa isadunoajuworo tɛdo.

²⁷ Am laa tɛlamɫan jandɛjaia, bare yindi bi yakku kojɛnaro mana cadɛnni, fal fallen cado, koro kam laa fisarjo.

²⁸ Fisarduma baworo walyenoa, wundunja yaye dawu cammodɛyen gɛm cɛdo, kɛlanju-a Ala-aro jandɛjuwo.

²⁹ Nawiya yindi bi yakku mana cado, am gade ye manadɛa gayirja.

³⁰ Wahayi laa kam gade nadɛn napkadaro bayindiya, burwoye mana cɛdidɛ gɛm cɛdo.

³¹ Am samma caro, duno cawandoro, nayi samma ranguwe fal fallen nawinawi diwi.

³² Nawiya ruhunja nawinawiyedɛa carɛwi,

³³ awoa Aladɛ Ala hangalsangoye gɛni, Ala nanlewaye.

Jama muminna sammayen tɛdidɛ gai,

³⁴ kamuwadɛ curo cammoyen gɛm cado, awoa jandedu tayiro amardɛgɛnni, amma Attaura ye wuljɛnadɛ gai, kɛngaaro napca.

³⁵ Awo laaa nodu caraanaa, kwawanjaa fadon caworo. Curo cammoyen kamuye mana diodɛ jauro nangua.

³⁶ Mana Alayedɛ nayilaman wa badiyeno? Ra, nayi rundomaa nanjaa?

³⁷ Kam laa ti nawi bi tilan kɛnjo Ruhuyearo tɛmayenoa, awo ruwunjagakkɛnadɛ wada Kɛmandeye woro asujo.

³⁸ Kam laa adɛa kistuwuro wajia, tiro kissagai-wawo.

³⁹ To, kɛramiyani, nawinawi dio jauro ra-wowo, bare tɛlamba gaden jandedu dapkɛwwi,

⁴⁰ amma awi yaye jiri jussəna-a sawiyada-alan tədiro waljo.

15

Karmolan cidu Almasiwuye

¹ Kəramiya, kawuri kəji wulnjagakkənədəa isatannjagakki, kawuri kəji duwon mowuwwa ye, kəlanjun danuwwa ye.

² Kawuri nayiro wulnjagakkənədəa ronuwia, tilan njəkkawo fanduwi. Adə gənia, bowu fatto kasadduwwa.

³ Awison fuwunno kawuri wu ye mowokkənədəa nayiro njaddəkkəna: Kitawulan ruwuwadadə gai, Almasiwu biwuwande nangaro kano,

⁴ tia sittərayera, daji yimbe yakkua karmolan ciyeno, kitawulan ruwuwadadə gai.

⁵ Kefasso* fəleyaada, koro tayi mewun yindindəro,†

⁶ daji kəramiya yer uwumaa kojənaro na tilon fəleyaada. Ngəwunja har kuro mbeji, amma laanja ro carəmbəna.

⁷ Ngawo adəyen Yakubaro‡ fəleyaada, koro kəngayamba sammaro.

⁸ Daryerambo, kam sa cədənnin tambəna gairo, wu yero fəleyaada.

⁹ Kəngayamba samman wuma gana wo, wu kəngayamlan bowodu tikkəni, jama Alayedəa basarnəkkəna nangaro.

* 15:5 15.5 Kefas - Biturus. † 15:5 15.5 mewun yindində - Kəngayamba Isaye burwoye. ‡ 15:7 15.7 Yakuba - Yaana Yahayaye gəni, yaana Isaye.

¹⁰ Amma awo wallëkkënadë ser Alayen walyekko, koro serdëa bowuro gëni fëlesuwo. Ai, këngayamba sammaa kojënaro ngënëptëkkëna, amma wu gëni, ser Alaye wulan dëganadë.

¹¹ Adë nangaro wuro bi tayiro walyeno yaye, akko awo mawoniye kasadduwwadë.

Karmolan cidu am sanunaye

¹² To, Almasiwu karmolan cijënaro mawojaidë, ndayin gële amndo laa karmolan cidu bawo canî?

¹³ Amma karmolan cidu bawoa, Almasiwu ye cijënni.

¹⁴ Koro Almasiwu cijënniwo walyeno, mawodundedë ye bowu, kambërsendodë ye bowu,

¹⁵ har Alaro shedawu kattuwuyero walliyena, dalilnjudë Ala Almasiwua karmolan cësangëna niyena, amma am sanuna karmolan cijaiwaworo walyeno, ase tia cësangënni.

¹⁶ Awoa am sanunadë karmolan cijaiwawoa, Almasiwu ye cijënni.

¹⁷ Koro Almasiwu karmolan cijënnia, kambërsendodë faida bawo, koro yaye nayi curo biwuwandoyen.

¹⁸ Adëgaima am Almasiwuye ro carëmbënadë ye faccaana.

¹⁹ Dunia adë runjumaro tëmande Almasiwuro kekkiyea, dunia samman andima awo njunoduye wo.

²⁰ Amma jiremaro Almasiwu karmolan cijëna, koro tayi ro carëmbëna sammayen tima burwon cijo.

²¹ Karmodə kamben isəna nangaro, karmolan cidudə ye kamben kadio.

²² Am samma Nawî Adamlan sanuidə gai, ngainin samma Almasiwulan ro cawandi,

²³ amma kəwu kəwuro, burwon Almasiwu, daji kəndenjun am Almasiwuye,

²⁴ ngawo adəyen sa njerorambe cədi. Sadən Almasiwu maiya samma-a kərmai so, kənduwo so samma-aa baworo cəde kərmaidəa Ala Bawadəro ci.

²⁵ Awoa Almasiwudə har kawu Ala kəladowanju sammaa cidiya sinjuyero cakkıro, sai kərmai cunodiya.

²⁶ Kəlado daryeye baworo waljidə tima karmo wo,

²⁷ awoa: «Ala awo sammaa cidiya sinjuyero cakkəna.»†

Amma tiye: «Awo sammaa cidiyanjuro cakkəna,» cənnadə, farakko ti duwon awo sammaa cidiyanjuro cakkənadə dawun bawo.

²⁸ Koro sa awo samma cidiyanjunno waljiya, daji Tadadə kəlanju cidiya ti awo sammaa cidiyanjuro cakkənadəyero walji, ngainin Ala awo samman awi yayero walji.

²⁹ Ngai duwon, am duwon cuju am sanunayero tayiro kasala caddənadə, awi gəle maananju wo? Ca jiremaro am sanunadə karmolan cijaiwaworo walyenoa, awiro cujunjaro kasala caddi?

³⁰ Andi ye, awiro sa fi yaye tajirwan dəgaiyenadə?

³¹ Tabbat, kəla nayi kəramiyanien Kəmande Isa Almasiwulan awulo bonidə jiredə gai, yimbi yaye roni karmoro salamgəkkəna.

† 15:27 15:27 Jaw 8.6

³² Bærni Afisayelan bundiya-a mældëkkənadə, awi kəla kuro kamben wuro faidanju wo? Ca am sanunadə karmolan cijaiwaworo walyenoa, «Nda buiyo yaiyo, bari nuiye nangaro.»[†]

³³ Bare jambaduwwi: Am diwi-a dëgadə hal ngəla bannaji.

³⁴ Hangalndoro waldənowo, biwu dio kollowo, nangunoworo wullëkki: Laando Alaa nojanni.

Karmolan cidu tiyiye

³⁵ Amma kam laaye: «Ndayin am sanunadə karmolan cijai? Koro tiyi jiri fia caluwi?» cəne cuwori.

³⁶ Ni hangal bawoa! Awo nadəmmadə rijiwawo, sai nuiya duwon.

³⁷ Koro awo nadəmidə, kajim fuwun řijidəa gəni nadəmi, kasuni runju, bi algamaye, bi awo gadeye.

³⁸ Daji Ala tiro tiyi jiri cəraanaro ci, kasuni fi yayero jiri kaanju ci.

³⁹ Da tiyiye samma tilo gəni, kambe runju, ləmanne runju, ngudoye runju, buniye runju.

⁴⁰ Tiyiya sameye mbeji, cidiye ye mbeji, amma daraja tiyiya sameye-a cidiye-a gadegade.

⁴¹ Daraja kəngalle gade, kumballe gade, sil-lowuwaye gade, koro sillowuwadə ye darajanja gadegade.

⁴² Cinowo am sanunayedə ye ngai. Karmolan tənadəna, ro njəpciwawolan ciji.

⁴³ Daraja bawoalan tənadəna, darajaalan ciji. Duno bawoalan tənadəna, dunoalan ciji.

[†] 15:32 15.32 Ish 22.13

⁴⁴ Tiyi adamgənanayelan tənadəna, ruhulan ciji. Tiyi adamgənaye mbejidə, tiyi ruhuye ye mbeji.

⁴⁵ Kitawulan ngai ruwuwada: «Nawi Adam kam burwoyedə alau roaro waljəna.»[†] Adam daryeyedə ruhu ro njomaro waljo.

⁴⁶ Amma awo ruhuyedə awo burwoye gəni. Awo adamgənaye burwon isi, daji awo ruhuye.

⁴⁷ Kam burwoye cidin tədənədə, ti cidiye. Kam kənyindiyedə, ti sameye.

⁴⁸ Jiři kam cidiyedə gai, tayi cidiye ye ngai. Koro jiři kam sameyedə gai, tayi sameye ye ngai.

⁴⁹ Jiři camuno kam cidiyedəro walliyenədə gai, camuno kam sameyedə yero walliye.

⁵⁰ Kəramiya, awo wulləkkidə tima tiyi-a bu-a nodo bargaa Alayea warasajaiwawo, awo nomadə ye ro njəpciwawodəa warasajaiwawo.

⁵¹ Fannowo, asər laa wulnjagakki: Andi samma gəni ro rəmbiye, § amma andi samma falladaro walliye,

⁵² sam falnin, kəmət simben, nuktu daryeye kangadiyen. Awoa kangadidə nukci, am sanunadə karmolan cijane gadero njəpcaiwawo, koro andi samma falladaro walliye.

⁵³ Adəgaima tiyi njəpci adə gadero njəpciwaworo waljo, koro tiyi noma adə gadero nuiwaworo waljo.

⁵⁴ Sa duwon tiyi njəpci adə gadero njəpciwaworo walji, koro tiyi noma adə gadero nuiwaworo waljidən, daji awo kitawulan

[†] 15:45 15.45 Bad 2.7 § 15:51 15.51 *andi samma gəni ro rəmbiye* - Andi sammaye gəni kawu kənde Kəmande Isayero nuiye.

ruwuwadadē wakkaji: «Karmoa kənnasar cundəna!»†

⁵⁵ «Karmo, nda kənnasarnəm? Karmo, nda kəniwunəm?»†

⁵⁶ Kəniwu karmoyedə biwu, koro kənduwo biwuyedə wada.

⁵⁷ Ala ti duwon andiro Kəmande Isa Almasi-wuyen kənnasar sadidəa wuseniyo!

⁵⁸ Adəma nangaro, kəramiyani njaraakkənaso, dunoaro danowo, bare awima nayia təmbalnjanni, sawi yaye curo kida Kəmandeyen fuwu buiwo. Nonowo, Kəmandero ngənəptundodə bowuro waljiwawo.

16

Kəla wuʁi muminna Jerujalembəro captuyen

¹ Kəla wuʁi muminnaro captuyen, wada jama Isaa gawu lardu Galatiyayero yikkənədə gairo, nayi ye dewo!

² Mawuye yim burwoyeyə wundundo yaye kəla riwanjuyen awo laa ajajo. Daji isəkkiya, məradu awo laa captuye bawo.

³ Sa isəkkiya, am mərsanuwwadəa wotiya mukkonna juwagəkke kənjondodəa Jerujalembəro caadi.

⁴ Ledunidə ye jussənaro walyenoa, daji tayi-a rokko leniye.

Bulusse nanjaro leduro mada

⁵ Ngawo lardu Makidoniyaen kokkənayen, nandoro isəkki, lardu Makidoniyaen kokki nan-garo.

† 15:54 15.54 Ish 25.8 † 15:55 15.55 Hos 13.14

⁶ Waneye nandon kawu ganaro bi nangərimaro namməkki, ngainin ndara lekki yaye banasuwe bəlawuro dikki.

⁷ Awoa kərma kodu dikki runjun gəni kurondo raakko, dalilnjudə, Kəmande amarseyenoa, kawu ganaro nandon dəgakkiro təmani mbeji.

⁸ Amma har ngəməri Fentikossero* bərni Afisayen namməkki,

⁹ cinna kida faidaaye wuro farakko fərəmsəgəna nangaro, amma waduwu ngəwua.

¹⁰ Timoti isiya, tiro kiskənowo ridu bawoaro dawundon napco, kida Kəmandeye wu gai cədi nangaro.

¹¹ Bare wunduma tia rujənni. Naniro isoro tia kələwan salammowo, kəramiya-a rokko gurekki nangaro.

¹² Kəraminde Afolusdə, nandoro kəramiya-a rokko lejaro jaumaro tia lowonəkkəna, amma kərma ledu sam cəraanni. Dama cuwandiya, leji.

GALA-A LEWA-A DARYEYE

¹³ Faadaro dəgaiwo, kambərsendon dunoaro danowo, karwundo gerowo, dunoaro wallowo.

¹⁴ Awo sammaa kərawolan dewo.

¹⁵ Istifanus-a am fannjuye-a burwon lardu Akayayen Isaa kasaccana ye, muminnaro kida njəddoro duno cadəna yero nonuwwa. Kəramiya, nayia lowonjakkəna,

¹⁶ am ani gai gaiwo, am ngənəptane kida cadənadən kundenno.

* **16:8 16:8** ngəməri Fentikosse - Sala kalaye. Tidə sala Laya Njəkkayirambe kojəna ye kawu fiwua. KKI 2.1 mane.

¹⁷ Kənde Istifanus-a Fortunatus-a Akayikus-aye karwuni kəjijəna, dalilnjudə nayi bawo yaye, cujundoro waljana nangaro.

¹⁸ Awoa roni-a kaando-a jauro isabojaana. Am ani gairo bərsəm yowo.

¹⁹ Jama Isaa gawu lardu Asiyayedə[†] lewanjai. Akila-a Ya Bilkisu-a ye jaumaro Kəmande nangaro lewanjai, koro jama fannjan captaidə ye lewanjai.

²⁰ Kəramiya samma lewanjai. Kattendon lewa kərawoyen lewadənowo.

²¹ Wuma Bulus lewa adəa mukkonilan ruwuyekko.

²² Wundu duwon Kəmandea cəraannidə, baskuwadaro waljo! Kəmande, are![‡]

²³ Ser Kəmande Isaye nayilan dəga!

²⁴ Kərawoni Isa Almasiwu nangaro nayi sam-malan dəga.

[†] **16:19 16.19** *lardu Asiyaye* - Kərye Rombe kureye. Tidə curo cidi duwon ku tiro Tirki canidəyen kərga. [‡] **16:22 16.22** *Kəmande, are!* - Ruwuwa mukkoje kureyedə kalma təlam yauidyauidye «Maranatha!» ruwujana, maananjudə «Kəmande, are!»

Kanuri Manga NT Translation
Kanuri, Manga: Manga Kanuri Translation (Portions)

copyright © 2018-2024 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Kanuri, Manga)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 6 May 2025 from source files
dated 6 May 2025

c9559a71-f08b-5c68-a545-05813d16a08e